

Dezinformace

Červencové číslo časopisu Chip kromě jiného obsahuje i článek o falešných tónech ve službě Spotify. Falešných tónů tam má být víc, jedním z nich je (nebo byl?) i na Spotify provozovaný podcast Joe Rogana. Dotyčný asi dost vytočil několik stovek vědců a lékařů, kteří proti němu na sklonku loňského roku zorganizovali petici. Joe Rogan je stručně řečeno komik, ovšem ve svém podcastu na zmíněné službě kritizoval vakcíny proti COVID-19 a tvrdil, že svou vlastní infekci léčil odčervovacím přípravkem pro koně – ivermektinem. Nadto pak dle petice „ve svém pořadu opakovaně poskytoval prostor obskurním popíračům koronaviru“. Jedním z těch obskurníků měl být i lékař a biochemik Robert Malone, který údajně tvrdil, že COVID-19 je spiknutí globálních elit a masovou formovací psychózou srovnatelnou s nástupem fašismu. Ve Wikipedii vypadá citát o něco jinak, ale to není podstatné. Prostě, nahlíženo dnešní terminologií, oba dva, Rogan i Malone, šířili dezinformace, za což byl Malone vyloučen z YouTube a Rogana nemají rádi vědci.

O zmíněném přípravku pro koně se mluvilo i u nás. Nic po tom, co kdo jí nebo čím se zkouší léčit, jen se domnívám, že snad každému musí být jasné, že když si nechá od komika naordinovat něco, co je pro koně, nemůže si pak stěžovat na nic a také se ničemu nemůže divit. Ani když začne z ničeho nic řehtat, pak na něj vleze obsedantní touha skákat přes Taxis a ve finále začne trousit koblihy. Čímž nemyslím to, co před pár lety tady předváděl jeden kandidát na prezidenta. Rekomendace koňské medicíny mi tedy nepřipadá jako nějak zvlášť rafinovaná dezinformace, aby stála za takový kravál.

To ale je ta veselejší stránka věci. Také je známo, že už tady byl jeden dezinformátor, který tvrdil cosi o rotaci Země a o rozličných souvislostech včetně jakéhosi heliocentrismu. Tehdy ale příslušné orgány fungovaly jinak, takže šíření dezinformace se díky vhodně voleným opatřením, nanejvýš hrozbě upálením, podařilo zabránit. Jistě, ne zcela, nakonec se heliocentrismus vcelku vžil a v roce 1992 se dokonce papež Jan Pavel II. tomu skoro upálenému omluvil. Jako že to s tou dezinformací nebylo tak hrozné. Čímž chci říct, že bezpečně odlišit dezinformaci, takto nepravdu nebo pravdu částečnou, od pravdy zjevné je někdy dost problém, jelikož v řadě případů chybí jistota o tom, co vlastně pravda je. Jsou pak ještě mnozí, kteří si pletou pravdu zjevnou s pravdou zjevenou.

Je jasné, že děsit nikoliv nepodstatnou skupinu osob nepravdivými informacemi může být v krajním případě trestný čin. Co ale když dotyčný naopak rozsáhlé skupiny uklidňuje? Například sdělením, aby se nebáli, protože COVID-19 je jen fikce politiků. Všechno je ještě složitější o to, že šířit libovolné nesmysly je dílem technicky dost snadné, a dílem, až na zmíněné výjimky, je to i kryto svobodou slova, která, jak známo, mimo jiné znamená i právo šířit myšlenky znepokojující, zneklidňující, anebo dokonce zraňující.

Shrnuto a podtrženo to znamená, že na jedné straně lze chápat snahu státu bránit „rozkývávání lodě“ informacemi, které mohou ve svých důsledcích vést až k sociálnímu neklidu, aniž by se daly označit vysloveně za poplašné zprávy. Tedy to, že stát hledá způsob, jak i s respektem ke svobodě slova něčemu podobnému bránit. Pokus definovat, co je dezinformace v tomto kontextu, učinila ostatně i EU.

Na straně druhé lze chápat i nedůvěru či nechut ke snahám o relativně bezbřehé omezování práva svobodně šířit informace. Anebo jiné počiny státu, které se jako omezování svobody slova jeví. Mnohdy jen proto, že nejsou srozumitelně vysvětleny. Kromě toho zrovna v Česku máme s úsilím,

případně i násilím, kterým se bolševici pokoušeli zajistit klid pro nerušenou práci, dost obsáhlou zkušenost. Pravda poněkud již blednoucí.

V poslední době jsme si například užili zneprístupnění webů, které byly v rámci jakéhosi blíže veřejnosti nepřístupného konsenzu státních orgánů označeny za dezinformační, a to v souvislosti s šířením informací o ruském vpádu na Ukrajinu.

Což je další aspekt problému. Žijeme v míru, trváme na mírových standardech občanských svobod, včetně svobody projevu, ale blízko nás zuří zcela regulérní válečný konflikt, jehož jsme navíc i účastníky, byť nikoliv přímo vojensky angažováni. Iniciátorem konfliktu je mimo vší pochybnost stát, jehož vojenské expanze ignorující prostý fakt státní svrchovanosti byly proslulé už ve 20. století a teď jen prostě po této trajektorii pokračuje dále. Stát, o jehož ochotě vést proti nám hybridní válku, když už na nás nemůže tanky tak snadno jako v roce 1968, asi také nikdo nepochybuje.

To je situace, která nemá žádné jednoduché řešení a zřejmě bude problémem ji regulovat i právně. Jediné, co lze požadovat od všech, kteří se tak nebo onak angažují, je plné vědomí toho, že nejde o situaci normální, jsme zemí ohroženou agresivním nepřítelem, a tak bychom se také měli chovat. Předpokládám, že až tenhle článek vyjde, to asi bude stejné jako v červenci. Takže na závěr ještě připomenu Olivera W. Holmese, podle kterého „ani ta nejpřísnější ochrana svobody slova by neměla chránit muže, který začne nepravdivě volat ‘hoří’ v divadle a způsobí tím paniku“.

JUDr. Tomáš Sokol,

advokát

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s. r. o.

člen představenstva České advokátní komory

Text byl uveřejněn v EPRAVO.CZ Magazine 3-4/2022

Další články:

- [Proč musí obhájce u soudu mlčet?](#)
- [Advokátní úschovy a kolektivní vina](#)
- [Buřty, pivo a nenávisť](#)
- [Kolegialita jako klíč k úspěchu](#)
- [O co aktuálně usiluje vedení ČAK?](#)
- [O důstojnosti advokátního stavu](#)
- [O úspěchu restrukturalizace rozhoduje čas](#)
- [Stojí LL.M. za to?](#)
- [Verba docent ...](#)
- [Hodiny tikají každému](#)
- [Justice před soudem](#)